

Statutul de autonomie a Ținutului Secuiesc în calitate de regiune cu statut special. Proiect

Capitolul I. Dispoziții generale

Articolul 1. Fundamentele autonomiei regiunii Ținutul Secuiesc

Ținutul Secuiesc, regiune cu statut juridic special, a fost înființat în calitate de comunitate teritorială autonomă, expresie a identității istorice a Ținutului Secuiesc, în baza prevederilor Legii cadru privind regiunile din România și a Legii speciale a Parlamentului României.

Autonomia Ținutului Secuiesc, regiune cu statut juridic special, servește participarea democratică a cetățenilor români care trăiesc în Ținutul Secuiesc la viața socială, dezvoltarea economico-socială a regiunii și facilitează promovarea și protecția intereselor teritoriale.

Autonomia Ținutului Secuiesc asigură egalitatea comunităților naționale română și maghiară din regiune, și protejează drepturilor naționale sau etnice ale minorităților aflate în această regiune.

Egalitatea comunităților maghiară și română se realizează prin deplina egalitate în utilizarea celor două limbi și prin finanțarea instituțiilor pe baza raportului numeric al celor două comunități – de 80-20 la sută – conform ultimului recensământului.

Autonomia politică și administrativă a Ținutului Secuiesc se instituie respectând suveranitatea și integritatea teritorială a statului.

Ținutul Secuiesc este regiune cu personalitate juridică.

Articolul 2. Împărțirea teritorial-administrativă a Ținutului Secuiesc, reședința lui

Ținutul Secuiesc cuprinde următoarele unități teritorial-administrative care au statutul juridic și competențele ale județelor:

- Scaunul Kézdi-Orbai, teritoriu care cuprinde localitățile ce îi aparțin în mod istoric, cu reședința la Țirgu Secuiesc;

- Scaunul Sepsi-Bardóc, teritoriu care cuprinde localitățile ce îi aparțin în mod istoric, cu reședința la Sfintu Gheorghe;

- Scaunul Ciuc-Gheorgheni, teritoriu care cuprinde localitățile ce îi aparțin în mod istoric, cu reședința la Miercurea Ciuc;

- Scaunul Odorhei, teritoriu care cuprinde localitățile ce îi aparțin în mod istoric, cu reședința la Odorheul Secuiesc;

- Scaunul Mureș, teritoriu care cuprinde localitățile ce îi aparțin în mod istoric, cu reședința la Sovata;

- Circumscripția specială Întorsura Buzăului/Bodzavidék cu reședința la Întorsura Buzăului / Bodzaforduló;

Municipiul Tîrgu Mureș nu aparține nici unei unități teritorial-administrative, în cadrul regiunii are statut special reglementat de norme juridice regionale separate.

Reședința Ținutului Secuiesc: Miercurea Ciuc.

Competențele și atribuțiile scaunelor, condițiile lor de funcționare sînt reglementate de prevederile referitoare la județe în Legea administrației locale nr. 215/2001 – modificată.

Articolul 3. Însemnele Ținutului Secuiesc

În Ținutul Secuiesc, cu ocazia sărbătorilor naționale și ale altor sărbători oficiale se utilizează tricolorul maghiar și român și stema Ținutului Secuiesc.

Consiliul regional al Ținutului Secuiesc elaborează norme juridice separate pentru utilizarea oficială a stemei regiunii Ținutului Secuiesc și a însemnelor sale.

Cu ocazia sărbătorilor religioase și neoficiale, populația maghiară și română de pe teritoriul Ținutului Secuiesc folosește în mod liber simbolurile comunității naționale din care face parte.

Capitolul II. Organele autonomiei regionale și administrația regiunii

Articolul 4. Instituțiile autonomiei regiunii

Puterea publică a regiunii Ținutului Secuiesc este exercitată – în conformitate cu prevederile legii cadru pentru regiuni – de următoarele organe alese cu mandat de patru ani:

- Consiliul regional al Ținutului Secuiesc;

- Comisia regională a Ținutului Secuiesc;

- Președintele Ținutului Secuiesc;

Organele autonomiei regionale își desfășoară activitatea în reședința regiunii. Celălalte instituții subordonate consiliului pot funcționa în oricare localitate din Ținutul Secuiesc, pe baza deciziilor luate de organele regionale.

Articolul 5. Administrarea regiunii

Unitățile teritorial administrative ale regiunii sînt scaunele. În fruntea scaunelor stau următoarele organe alese:

- Consiliul scaunului ca organ decizional;

- Comisia scaunului ca organ executiv;

- Președintele scaunului.

În privința alegerii, funcționării, a competențelor și atribuțiilor acestor organe sînt valabile prevederile referi-

toare la alegerea, funcționarea, competențele și atribuțiile autorităților publice județene, adică ale consiliului județean, din Legea alegerilor locale nr. 70/1991 - modificată – și Legea administrației locale nr. 215/2001 – modificată.

Instituțiile autonomiei locale aflate pe teritoriul regiunii:

- Consiliul comunal, orășenesc sau municipal;

- Primarul comunei, al orașului sau municipiului.

Alegerea, precum și competențele și atribuțiile acestora sînt prevăzute în Legea alegerilor locale nr. 70/1991 - modificată – și Legea administrației locale nr. 215/2001 – modificată.

Capitolul III. Consiliul regional al Ținutului Secuiesc

Articolul 6. Competențele și atribuțiile Consiliului regional al Ținutului Secuiesc

În conformitate cu prevederile Legii cadru pentru regiuni, Consiliului regional al Ținutului Secuiesc are următoarele competențe:

- dezvoltare și amenajare teritorială, conservarea ambientală în regiunea Ținutului Secuiesc;

- dezvoltarea economică a regiunii

- administrarea apelor pe teritoriul Ținutului Secuiesc;

- exploatare minieră, explorarea subsolului, cu atenție deosebită acordată prospectării și valorificării apelor minerale;

- politica educațională și culturală, susținerea instituțiilor de învățămînt și culturale ale comunităților naționale

maghiară și română din teritoriul Ținutului Secuiesc;

- formarea, calificarea profesională și învățămîntul pentru adulți;

- înființarea și susținerea locurilor destinate cultivării memoriei istorice ale comunităților maghiare și române aflate pe teritoriul regiunii;

- politici sociale, asistență socială;

- politici privind spațiul locativ;

- politica ocupațională;

- turism, turism rural;

- oficiile și personalul autorității regiunii;

- contractul colectiv al funcționarilor publici cu respectarea legii privind statutul funcționarului public;

- demarcarea teritorială a comunelor;

- prevenirea și stingerea incendiilor, salvare, prevenirea și înlăturarea calamităților;

- ordinea publică;

- lucrări publice la nivel de regiune;

- exploatarea terenurilor agricole și a pădurilor, înființarea autorităților forestiere regionale conform prevederilor legale;

- drumuri publice, transport, comunicare locală;

- vînătoare;

- elaborarea politicii fiscale regionale, introducerea impozitelor regionale;

- organizarea alegerilor parlamentare, regionale și locale;

Consiliul regional al Ținutului Secuiesc are și următoarele competențe, în baza statutului juridic special:

- Asigurarea și controlul folosirii identice a limbii maghiare și române, ca limbi oficiale, adoptarea normelor

juridice necesare, crearea condițiilor instituționale corespunzătoare pentru realizarea acestui scop;

- Asigurarea drepturilor minorităților care conviețuiesc alături de comunitățile maghiară și română, conform tratatelor internaționale semnate și ratificate de România, precum și a prevederilor constituționale;

- Elaborarea legii electorale regionale care asigură reprezentarea politică corespunzătoare, proporțională a comunităților maghiare și române;

În vederea îndeplinirii atribuțiilor proprii legate de administrație, Consiliul regional al Ținutului Secuiesc:

- a. elaborează și adoptă bugetul;
- b. dispune de competențele financiare necesare gestionării bugetului;
- c. gestionează patrimoniul public și privat al regiunii;
- d. înființează și concesionează servicii publice;
- e. înființează și susține instituții publice;
- f. se asociază, respectând legile în vigoare, cu alte unități administrative din țară și din afara ei;

Consiliul regional alege președintele și vicepreședintele Ținutului Secuiesc din rândul propriilor membri.

În privința finanțării instituțiilor comunităților maghiară și română, și a scopurilor culturale, educaționale și a altor țeluri ale lor, Consiliul regional se bazează pe raportul de 80-20 de procente dintre cele două comunități naționale. Proporția este recalculată întotdeauna conform datelor ultimului recensământ.

Consiliul regional își exercită competențele descrise în paragrafele (1)-(3) prin adoptarea normelor juridice – numite legi ale autogovernării – și a hotărârilor administrative.

Articolul 7. Alegerea Consiliului regional al Ținutului Secuiesc

Consiliul regional este ales pentru un mandat de patru ani în sistem de alegere proporțională, pe baza sufragiului universal și egal, prin vot direct și secret.

La alegeri pot participa partide și asociații înregistrate și candidați independenți.

Numărul consilierilor din Consiliul regional al Ținutului Secuiesc este de 77. Mandatele sînt distribuite între comunitățile de limba maghiară și română în proporție de 80-20 la sută, adică în raport numeric de 62-15.

Circumscripțiile electorale sînt formate din scaune. Numărul mandatelor care revin într-o circumscripție comunității lingvistice maghiare și române este stabilit pe baza datelor recensământului în așa fel ca totalul mandatelor la nivelul întregii regiuni să fie egal cu raportul numeric stipulat în paragraful (3).

Candidații – partidele, asociațiile, independenții – vor da declarații autentificate în care vor preciza dacă intră în competiție pentru mandatele comunității lingvistice maghiare sau române.

Candidații comunității maghiare, respectiv române vor apare în grupuri bine delimitate pe buletinele de vot. Electoratul va vota, conform propriei decizii, exclusiv candidații unui singur grup. Nu sînt valabile buletinele de vot

care conțin voturi pentru ambele grupuri sau pentru nici unul dintre grupuri.

Alegerea consilierilor din scaune, orașe și comune, precum și a primarilor se organizează împreună cu alegerea consilierilor auto-guvernării regionale, conform prevederilor Legii alegerilor locale nr 70/1991 – modificată.

Data alegerilor organelor la nivel regional a scaunelor și a consiliilor locale este stabilită de guvern.

Conform prezentului articol, reglementarea detaliată a alegerilor regionale va fi cuprinsă în norme juridice separate elaborate de Consiliul regional al Ținutului Secuiesc.

Consiliul regional elaborează și adoptă regulamentul interior în decurs de 30 de zile de la înființare. În această perioadă activitățile consiliului sînt conduse de președinte.

Capitolul IV. Comisia regională și președintele Ținutului Secuiesc

Articolul 8. Competențele Comisiei regionale

Comisia regională este un organ care exercită puterea executivă regională în cadrul competențelor sale; are 7 membri dintre care 5 reprezintă comunitatea maghiară și 2 reprezintă comunitatea română. Comisia regională este aleasă de Consiliul regional al Ținutului Secuiesc din rîndul propriilor membri, cu majoritate absolută și prin vot secret. Președintele și vicepreședintele Ținutului Secuiesc sînt membri din oficiu ai Comisiei regionale.

Ședințele Comisiei regionale a Ținutului Secuiesc sînt conduse de președintele

regiunii sau de președintele de sesiune desemnat de președinte, care răspunde de executarea hotărîrilor luate de comisie și a atribuțiilor care i-au fost încredințate.

Atribuțiile Comisiei regionale:

- punerea în aplicare a legilor adoptate de Consiliul regional;

- gestionarea patrimoniului regiunii Ținutul Secuiesc, controlul serviciilor publice și al regiilor autonome;

- facilitarea și controlul utilizării oficiale ale limbilor oficiale, româna și maghiara, conform normelor juridice elaborate de Consiliul regional;

- exercitarea altor atribuții transferate la nivel regional cu care a fost încredințată, activități administrative;

- în caz de urgență, luarea unor măsuri care intră în competența Consiliului regional.

Adunarea generală poate revoca prin vot – cu majoritate absolută - oricare membru al Comisiei regionale, precum și întreaga comisie, cu excepția președintelui.

Comisia emite hotărîri.

Articolul 9. Președintele și vicepreședintele Ținutului Secuiesc

Președintele Ținutului Secuiesc este ales de Consiliul regional din rîndul membrilor săi. Durata mandatului expiră după expirarea mandatului adunării și odată cu instaurarea noului consiliu.

Președintele Ținutului Secuiesc:

- reprezintă regiunea atît în țară cît și în afara ei;

- convocă Consiliul regional al Ținutului Secuiesc;

- anunță legile adoptate de Consiliul regional;
- prezidează ședințele Comisiei regionale;
- conduce activitățile organelor regionale prin distribuirea competențelor în cadrul Comisiei;
- participă la ședințele de guvern în care se iau hotărâri care privesc regiunea;
- conduce – împreună cu prefectul - activitatea Comisiei de Mediere între guvern și regiune în cazul fiecărei tratative dintre regiune și guvern în vederea împărțirii competențelor și distribuirii, respectiv a controlului resurselor, precum și în vederea medierii diferitelor conflicte de interese;
- decernează premii și decorații în numele Ținutului Secuiesc;
- îndeplinește și alte sarcini în baza solicitării Consiliului regional.

Competențele președintelui sînt exercitate prin emiterea hotărîrilor.

Mandatul președintelui Ținutului Secuiesc încetează:

- În cazul demisiei sau în caz de deces;
- În fiecare caz în care încetarea mandatului este dispusă pe baza Codului penal sau al altor prevederi legale conform legilor statului care prevăd încetarea mandatului demnitarilor aleși.

- În cazul în care este revocat
Președintele Ținutului Secuiesc poate fi revocat de Consiliul regional al Ținutului Secuiesc, în cazul în care nu-și îndeplinește atribuțiile. Revocarea președintelui este inițiată de cel puțin o treime a membrilor Consiliului și este hotărîită definitiv prin votul a două treimi din membri Consiliului.

Vicepreședintele Ținutului Secuiesc este ales de Consiliul regional din rîndul membrilor săi. Vicepreședintele va fi ales din rîndul membrilor care aparțin comunității naționale diferite de comunitatea națională din rîndul căreia a fost ales președintele. Competențele vicepreședintelui:

- Îndeplinește atribuțiile transmise de președinte prin dispoziție sau mandat unic;
- Suplinește președintele în cazul obstrucționării acestuia, respectiv în toate cazurile în care a expirat mandatul președintelui, dar încă nu a fost ales noul președinte.

Președintele și vicepreședintele Ținutului Secuiesc dispun de imunitatea cuvenită membrilor parlamentului.

Articolul 10. Ordinea interioară a Comisiei regionale

Structura și normele de funcționare ale Comisiei regionale sînt elaborate de Consiliul regional și sînt adoptate odată cu votul de desemnare a membrilor Comisiei.

Capitolul V. Folosirea limbii pe teritoriul regiunii Ținutului Secuiesc

Articolul 11. Limba oficială a regiunii Ținutului Secuiesc

În Secuime limbile română și maghiară sînt limbi oficiale de același rang. Populația Ținutului Secuiesc se poate adresa autorităților publice ale regiunii în oricare dintre aceste două limbi. Autoritățile publice sînt obligate să răspundă, respectiv să emită documente oficiale în limba în care au fost apelate.

Funcționarii publici angajați în cadrul autorităților publice din regiunea Ținutului Secuiesc sînt obligați să cunoască atît limba maghiară cît și cea română.

Din cadrul inscripțiilor publice denumirile geografice, ale instituțiilor, localităților, străzilor și pietelor, precum și inscripțiile serviciilor comerciale și economice sînt în mod obligatoriu bilingve.

Formularele și anunțurile utilizate în procesul de administrare publică sînt bilingve în mod obligatoriu.

Acoperirea tuturor costurilor ce decurg din asigurarea bilingvismului cade în sarcina autorității publice în cauză.

Reglementarea detaliată a prevederilor referitoare la bilingvism, incluse în prezentul statut, la introducerea, validarea și garantarea acestora va fi stipulată într-o normă juridică separată elaborată de Consiliul regional.

Articolul 12. Drepturi privind utilizarea limbii

Pe teritoriul regiunii Ținutul Secuiesc este liberă utilizarea limbii materne. Persoanele a căror limbă maternă nu este româna sau maghiara, în relațiile cu autoritățile regionale pot utiliza limba lor maternă în conformitate cu reglementările legale în vigoare ale drepturilor minorităților.

Pe lîngă limbile maghiară și română, inscripțiile serviciilor economice și comerciale pot fi afișate în orice altă limbă.

Pe teritoriul regiunii Ținutului Secuiesc, în fața instanțelor de judecată, în orice proces, împlicinații au dreptul să utilizeze atît limba maghiară cît și cea română. Dosarele întocmite sînt valabile

în ambele limbi, hotărîrile și sentințele judecătorești se redactează în limba solicitată de părți sau în ambele limbi.

Articolul 13. Utilizarea limbii în relațiile cu poliția

În interacțiunile cu populația, fiecare membru al efectivului polițienesc din regiunea Ținutului Secuiesc trebuie să fie capabil să utilizeze individual oricare limbă oficială a regiunii. Se elaborează un plan de acțiune în privința proceselor de admitere, calificare, recalificare ce asigură crearea acestor condiții. Acest plan de acțiune este parte a calendarului - planului de măsuri stipulat în articolul 23 al prezentului statut.

Capitolul VI. Învățămîntul și cultura pe teritoriul regiunii Ținutului Secuiesc

Articolul 14. Limba de predare în învățămînt

În instituțiile publice de învățămînt de pe teritoriul Ținutului Secuiesc, învățămîntul se desfășoară în limbile de predare maghiară și română. Populația regiunii are dreptul la învățămînt în limba maternă, părinții elevilor au dreptul să aleagă liber între instituțiile de învățămînt cu predare în limba maghiară sau română pentru a-și înscrie copii.

Instituțiile învățămîntului public de stat, al consiliului regional, private sau confesionale, sînt obligate să asigure însușirea celei de a doua limbi oficiale a regiunii. Condițiile pentru cunoașterea și însușirea culturii și limbii române, respectivi maghiare, trebuie asigurată în număr egal de ore, atît în instituțiile cu

predare în limba maghiară cît și în cele cu predare în limba română.

Articolul 15. Instituții de învățămînt

În învățămînt se creează instituții separate de predare în limba maghiară, respectiv română. În cazul în care acest lucru nu este posibil, vor funcționa secții în școli comune. Pe lângă administrarea comună a școlii, se asigură autonomia secțiilor.

Pentru copiii din diasporă (zone cu populație dispersată), a căror limbă maternă este maghiara sau româna, Comisia regională, cooperînd cu administrațiile locale asigură autobuze școlare în condiții identice.

Comisia regională înființează fonduri separate pentru susținerea instituțiilor de învățămînt private sau confesionale. Aceste fonduri vor fi distribuite la școli cu predare în limba maghiară sau română luînd în considerare raportul numeric notat în articolul 6, alineatul 5 din prezentul statut, respectiv în funcție de necesități.

Articolul 16. Autoritățile de control specializate al învățămîntului

Sarcinile autorităților specializate de control al învățămîntului public și universitar din Ținutul Secuiesc sînt îndeplinite de Inspectoratul școlar al Ținutului Secuiesc ale cărui competențe sînt definite prin consultarea guvernului și a autorităților alese ale autonomiei personal instituite. Cele două direcțiuni ale Inspectoratului școlar al Ținutului Secuiesc, română și maghiară, care funcționează în paralel, dețin competențele și atribuțiile de control privind învățămîntul în limba maghiară și română.

(2) Autoritatea specializată se asigură ca programele analitice elaborate pentru comunitățile maghiară și română să conțină conform prevederilor, cunoașterea limbii, culturii și istoriei celeilalte comunități naționale.

Articolul 17. Viața culturală

Susținerea și finanțarea instituțiilor culturale se face pe baza principiului proporționalității între comunitățile maghiară și română ale regiunii și avînd în vedere necesitățile.

Capitolul VII. Gestionarea patrimoniului și finanțele publice ale regiunii Ținutului Secuiesc

Articolul 18. Crearea patrimoniului regiunii Ținutului Secuiesc

Patrimoniul public și privat al regiunii Ținutului Secuiesc s-a format la înființarea regiunii, respectiv după primele alegeri regionale și înființarea instituțiilor publice ale scaunelor și circumscripțiilor speciale.

În patrimoniul public și privat al regiunii Ținutului Secuiesc pot fi incluse bunuri în următoarele moduri:

- din circuitul civil al bunurilor;
- prin investiții efectuate conform deciziilor autorității regiunii;
- prin alte căi prevăzute de lege.

Articolul 19. Finanțele publice ale regiunii Ținutului Secuiesc

Finanțele regiunii Ținutului Secuiesc sînt reglementate de legea finanțelor publice elaborată conform prevederilor legii cadru pentru regiuni.

Consiliile locale din regiunea Ținutului Secuiesc colectează taxele centrale și locale și desfășoară activități fiscale de acest gen.

Capitolul VIII. Relațiile dintre stat și regiunea Ținutului Secuiesc

Articolul 20. Relațiile dintre regiunea Ținutului Secuiesc și guvern

Guvernul numește un prefect pentru regiunea Ținutului Secuiesc. Prefectul deține competențele stipulate în articolul 13 din Legea cadru pentru regiuni.

În vederea medierii între regiunea Ținutului Secuiesc și guvern, regiunea și guvernul creează o Comisie de Mediere compusă din 11 membri după cum urmează: președintele regiunii Ținutului Secuiesc, prefectul, patru experți în administrație publică numiți de guvern, patru reprezentanți regionali aleși de comunitatea maghiară din regiune și un reprezentant regional ales de comunitatea română din regiune. Reprezentanții regionali maghiari, respectiv români, membri ai Comisiei de Mediere, sînt aleși de reprezentanții maghiari respectiv români ai Consiliului regional.

Durata mandatului Comisiei de Mediere este definită de durata mandatului președintelui, respectiv al reprezentanților regiunii. Comisia are doi copreședinți: președintele regiunii Ținutului Secuiesc și prefectul.

Articolul 21. Relațiile dintre regiunea Ținutului Secuiesc și parlament

Consiliul regional al Ținutului Secuiesc poate înainta parlamentului

propuneri de legi care țin de competența legislativă a parlamentului. Inițiativa legislativă este înaintată și susținută de președintele regiunii.

Consiliul regional al Ținutului Secuiesc înființează un organ specializat pentru colaborarea cu Consiliul Solidarității, care funcționează ca organ consultativ al parlamentului.

Capitolul IX. Dispoziții finale

Articolul 22. Modificarea statutului de autonomie a regiunii Ținutului Secuiesc

Modificarea prezentului statut se efectuează conform următoarei proceduri:

a) modificarea este inițiată de cel puțin a cincea parte a membrilor Consiliului regional;

b) modificarea este adoptată de Consiliului regional cu o majoritate de două treimi;

c) statutul adoptat de Consiliul regional este înaintat parlamentului conform articolului 21, alineatul (1).

Articolul 23. Intrarea în vigoarea a statutului de autonomie modificat al regiunii Ținutului Secuiesc

Statutul modificat intră în vigoare la data publicării lui în Monitorul Oficial al României.

La data intrării în vigoare a statutului de autonomie se abrogă toate reglementările care vin în contradicție cu acesta.

Legea care reglementează intrarea în vigoare a noului statut de autonomie conține și un plan de măsuri de deferire a competențelor în caz de necesitate.